

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України
від 31.12.2019 № 456

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО МІГРАЦІЙНОГО
РУХУ НАСЕЛЕННЯ**

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики населення Державної служби статистики України Тімоніна М. Б.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо міграційного руху населення (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень і методів проведення цього державного статистичного спостереження.

Методологічні положення підготували працівники департаменту статистики населення Державної служби статистики України.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 27.12.2019 № КПУМ/27-19).

Державна служба статистики України

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601
- телефон: (044) 287-24-22
- факс: (044) 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- вебсайт: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Зміст

	стор.
Передмова	4
Скорочення та умовні позначення	4
I. Загальні положення	5
II. Основні поняття та терміни	5
III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження	6
1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження	6
2. Джерела інформації державного статистичного спостереження	7
3. Система показників державного статистичного спостереження	7
IV. Формування й актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	7
V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних	7
1. Методи проведення державного статистичного спостереження	7
2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження	8
VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження	8
VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження	9
VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження	10
IX. Перегляд даних державного статистичного спостереження	10
Список використаних джерел	12

Передмова

Метою розроблення цих Методологічних положень є визначення методів проведення, переліку показників державного статистичного спостереження щодо міграційного руху населення.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших заінтересованих користувачів статистичної інформації.

Скорочення та умовні позначення

Держстат	– Державна служба статистики України;
ДМС	– Державна міграційна служба України;
ДСС	– державне статистичне спостереження;
Євростат	– Статистична служба Європейського Союзу;
ЄЕК ООН	– Європейська економічна комісія ООН;
ЄС	– Європейський Союз;
КОАТУУ	– Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України ДК 014-97, затверджений наказом Держстандарту України від 31.10.1997 № 659 (зі змінами та доповненнями);
ООН	– Організація Об'єднаних Націй;
ТОД	– територіальні органи Держстату;
ЮНІСЕФ	– Міжнародний надзвичайний дитячий фонд ООН.

I. Загальні положення

1. Ці Методологічні положення визначають методи проведення і перелік показників державного статистичного спостереження щодо міграційного руху населення (далі – ДСС), використання та поширення його результатів.

2. Методологічні положення ґрунтуються на нормах Закону України "Про державну статистику" та враховують положення наказів Держстату від 15.02.2017 № 41 "Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики", від 17.08.2018 № 170 "Про затвердження Принципів діяльності органів державної статистики України".

3. Методологічні положення підготовлені з урахуванням Рекомендацій зі статистики міжнародної міграції Статистичної комісії ООН, а також положень, викладених у Практичному керівництві для країн Східної Європи та Центральної Азії зі статистики міжнародної міграції ЄЕК ООН.

4. Методологічні положення враховують норми Регламенту (ЄС) № 862/2007 Європейського Парламенту і Ради від 11.07.2007 про статистику Співтовариства з міграції та міжнародного захисту, що скасовує Регламент Ради (ЄЕК) № 311/76 про збір статистичних даних щодо працівників з інших країн, Регламенту Комісії (ЄС) № 351/2010 від 23.04.2010, що впроваджує Регламент (ЄС) № 862/2007 Європейського Парламенту і Ради від 11.07.2007 про статистику Співтовариства з міграції та міжнародного захисту в частині визначень категорій груп країни народження, груп країни попереднього постійного проживання, груп країни наступного постійного проживання і груп громадянства.

II. Основні поняття та терміни

Для цілей цих Методологічних положень терміни й поняття вживаються у значеннях, визначених Законом України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні", глосарієм до плану статистичного спостереження, затвердженим наказом Держкомстату від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього", Методикою проведення розрахунків (оцінок) чисельності населення, затвердженою наказом Держстату від 25.12.2014 № 402, а також у значенні:

вибулі – особи, які зняли з реєстрації своє місце проживання у зв'язку з вибуттям за межі відповідної території;

прибулі – особи, які зареєстрували своє місце проживання на відповідній території у зв'язку з прибуттям із-за її меж.

III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження

1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження

1. Метою проведення ДСС є формування інформації про міграційний рух населення для інформаційного забезпечення розрахунку чисельності населення та показників, що характеризують демографічні процеси.

2. ДСС охоплює населення, що зазвичай проживає на економічній території України, стосовно демографічних подій щодо міграційного руху.

Демографічними подіями щодо міграційного руху є прибуття та вибуття. Одна особа, яка реєструє своє місце проживання на відповідній території та/або знімає з реєстрації своє місце проживання у межах країни (переміщення), бере участь у двох демографічних подіях відповідно – прибуття та вибуття. Хоча кількість переміщень однієї особи може бути і більше одного разу (законом це не заборонено), для формування інформації щодо міграційного руху населення та для розрахунків (оцінок) чисельності населення кількість подій прибуття та вибуття умовно приймається рівним кількості прибулих і вибулих.

3. ДСС проводиться з використанням адміністративних даних.

4. Основні характеристики ДСС:

1) вид ДСС:

за ступенем охоплення одиниць: суцільне;

за часом реєстрації даних: поточне;

2) періодичність: місячна;

3) спосіб ДСС: документальний облік;

4) одиниця ДСС: особа; подія;

5) органи, які здійснюють ДСС: Держстат, ТОД;

6) класифікатори, що використовуються при проведенні ДСС: КОАТУУ;

7) місце проведення ДСС: регіони України (крім Автономної Республіки Крим, м. Севастополя).

2. Джерела інформації державного статистичного спостереження

Джерелами інформації ДСС є адміністративні дані виконавчих органів сільської, селищної або міської ради, сільських голів (якщо відповідно до законодавства виконавчий орган сільської ради не утворено) (далі – орган реєстрації) щодо зміни реєстрації місця проживання, які отримують ТОД відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 207 "Про затвердження Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру".

3. Система показників державного статистичного спостереження

1. Показниками ДСС є:

- 1) кількість прибулих (міждержавна міграція; внутрішня міграція: внутрішньорегіональна та міжрегіональна міграція);
- 2) кількість вибулих (міждержавна міграція; внутрішня міграція: внутрішньорегіональна та міжрегіональна міграція).

2. Для визначення показників ДСС використовується інформація щодо кількості подій прибуття та вибуття.

IV. Формування й актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Формування й актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів ДСС не здійснюється, оскільки ДСС проводиться з використанням адміністративних даних.

V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних

1. Методи проведення державного статистичного спостереження

1. ДСС проводиться на основі адміністративних джерел, зазначених у главі 2 розділу III, методом компіляції.

2. Отримані адміністративні дані перевіряються на наявність помилок. У разі виявлення помилок здійснюються відповідні запити до органів реєстрації та проводиться відповідне коригування.

3. Адміністративні дані підлягають кодуванню та введенню до електронного середовища для подальшої обробки статистичної інформації.

2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження

1. Під час обробки адміністративних даних в електронному середовищі проводиться арифметичний і логічний контроль цих даних, здійснюється міжтабличний контроль програмними засобами та аналіз вихідних таблиць.

2. Формування показників щодо кількості прибулих, кількості вибулих здійснюється:

- 1) по Україні та по регіону в цілому:
щомісячно нарастаючим підсумком із початку року;
щорічно у розрізах: за типом місцевості, статтю, віком, громадянством, країнами в'їзду/виїзду мігрантів;
- 2) по містах обласного значення, районах у цілому:
щомісячно нарастаючим підсумком із початку року;
щорічно у розрізах: за типом місцевості.

VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження

1. Ураховуючи те, що ДСС здійснюється на основі адміністративних даних, контроль щодо рівня надання звітів респондентами, залученими до ДСС, не застосовується.

2. Для контролю якості результатів ДСС застосовуються такі методи: аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3–5 років); аналіз даних у просторі (на державному рівні – по регіонах; на обласному – по містах обласного значення та районах).

3. У рамках проведення ДСС методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

4. Оприлюднення результатів ДСС здійснюється:
щомісячних даних – на 48 день після звітного місяця;
річних даних – друга декада червня після звітного року.

5. Сформовані за результатами ДСС матеріали супроводжуються відповідними поясненнями щодо методології проведення ДСС.

6.3 метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та показників якості результатів ДСС складається стандартний звіт з якості спостереження, який містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів ДСС за конкретний період, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання якості статистичних даних та процесів.

Звіт розміщується на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Статистичні спостереження" і оновлюється в міру змін ключових метаданих ДСС (методології, процедур, процесів статистичного виробництва, класифікацій, основних статистичних показників тощо).

VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію" (статей 6, 11, 18, 20, 21), "Про захист персональних даних" (статей 5, 6, 7, 24), "Про доступ до публічної інформації" (статей 6, 7), з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

2. Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності реалізуються такі заходи:

1) забезпечення конфіденційності первинних даних, отриманих органами державної статистики у ході проведення ДСС, відповідно до вимог Закону України "Про державну статистику", та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

3. Згідно з Порядком передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 207, адміністративні дані передаються без унесення до "Відомостей про реєстрацію місця проживання фізичних осіб" та "Відомостей про зняття з реєстрації місця проживання фізичних осіб" інформації про прізвище, ім'я, по батькові, реквізитів документів особи та унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі. Це

унеможливиює пряму ідентифікацію особи.

Ураховуючи вищезазначене, а також масовість явища та рівень деталізації показників "кількість прибулих", "кількість вибулих", зазначений у пункті 2 глави 2 розділу V цих Методологічних положень, питання щодо загрози статистичного розкриття даних не розглядається.

VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України "Про державну статистику" статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами спостереження оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та сайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html) у відповідних статистичних продуктах (статистична інформація та статистичні публікації). Дані, що оприлюднюються на вебсайтах ТОД, узгоджені з даними, які публікує Держстат.

Терміни оприлюднення, вихідні показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, визначаються планом державних статистичних спостережень на відповідний рік.

3. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитамі користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям (Євростату, ЄЕК ООН, ЮНІСЕФ) у рамках виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитамі.

IX. Перегляд даних державного статистичного спостереження

1. За цим ДСС може бути здійснений спеціальний перегляд даних.

2. Спеціальний перегляд даних ДСС передбачається у разі зміни його методології та/або класифікації, яка використовується для формування результатів ДСС. Перегляд здійснюється для показників, зазначених у главі 3

розділу III.

Перегляду підлягають дані в цілому по Україні, у розрізі регіонів без урахування іншої деталізації із застосуванням макрометоду, оснований на перерахунку зведених, агрегованих даних із використанням тенденцій, що склалися.

Перегляд даних ДСС здійснюється за максимально можливий період проведення ДСС, але не менше п'яти останніх років.

3. Також у разі непередбачуваних подій, помилок, які можуть значно (до 5%) вплинути на оприлюднені статистичні показники ДСС, може здійснюватися незапланований перегляд даних ДСС.

4. Про спеціальний перегляд даних ДСС користувачам статистичної інформації повідомляють не пізніше як за півроку, про зміни в оприлюднених даних у результаті незапланованого перегляду даних користувачів повідомляють, як тільки виникне потреба в ньому, шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті Держстату відповідного оголошення.

5. Переглянуті дані оприлюднюються разом із черговим оприлюдненням відповідної статистичної інформації за підсумками ДСС, згідно із календарем оприлюднення інформації, та з відповідними поясненнями.

Директор департаменту
статистики населення Держстату

Марія ТІМОНІНА

Список використаних джерел

1. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами і доповненнями) від 17.09.1992 № 2614-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>.
2. Закон України "Про інформацію" (зі змінами і доповненнями) від 02.10.1992 № 2657-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Закон України "Про доступ до публічної інформації" (зі змінами і доповненнями) від 13.01.2011 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Закон України "Про захист персональних даних" від 01.06.2010 № 2297-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
5. Закон України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні" (зі змінами і доповненнями) від 11.12.2003 № 1382-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 207 "Про затвердження Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру" (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207-2016-%D0%BF>.
7. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29.12.2009 № 498 URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm.
8. Методика проведення розрахунків (оцінок) чисельності населення, затверджена наказом Держстату від 25.12.2014 № 402 URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2014/402/metod.zip.
9. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15.02.2017 № 41 URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/41/41_2017.htm.
10. Принципи діяльності органів державної статистики України, затверджені наказом Держстату від 17.08.2018 № 170 URL: http://www.ukrstat.gov.ua/prc_dk/prc_ddos.htm.
11. Рекомендации по статистике международной миграции. Первое пересмотренное издание / Организация Объединенных Наций – Нью-Йорк, 1998 – 122 с. URL: https://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_58rev1R.pdf.
12. Статистика международной миграции. Практическое руководство для стран Восточной Европы и Центральной Азии / Организация Объединенных Наций – Нью-Йорк и Женева, 2011 – 93 с. URL: https://www.unecce.org/fileadmin/DAM/stats/publications/RUS_International_Migration_Statistics_Practical_Guide.pdf.
13. Regulation (EC) No 862/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on Community statistics on migration and international

protection and repealing Council Regulation (EEC) No 311/76 on the compilation of statistics on foreign workers URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1571932343259&uri=CELEX:32007R0862>.

14. Commission Regulation (EU) No 351/2010 of 23 April 2010 implementing Regulation (EC) No 862/2007 of the European Parliament and of the Council on Community statistics on migration and international protection as regards the definitions of the categories of the groups of country of birth, groups of country of previous usual residence, groups of country of next usual residence and groups of citizenship URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1571932772882&uri=CELEX:32010R0351>.

15. Regulation (EC) No 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) No 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) No 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities (Text with relevance for the EEA and for Switzerland) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1574670321520&uri=CELEX:32009R0223>.